

DECIZIE

05 august 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Tamara Chișca-Doneva
Maria Ghervas
Nina Vascan

examinând recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Proca împotriva
Casei Naționale de Asigurări Sociale, terți Ministerul Afacerilor Interne al Republicii
Moldova și Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani privind contestarea actelor
administrative, repararea prejudiciului cauzat și compensarea cheltuielilor de asistență
juridică,

împotriva încheierii din 03 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a
declarat inadmisibil apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva
hotărârii din 28 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a ț ă :

La 12 iulie 2019 Ion Proca, reprezentat de avocatul Vladimir Kovali a depus
cerere de chemare în judecată în ordinea contenciosului administrativ împotriva Casei
Naționale de Asigurări Sociale, terți Ministerul Afacerilor Interne al Republicii
Moldova și Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani privind contestarea actelor
administrative, repararea prejudiciului cauzat și compensarea cheltuielilor de asistență
juridică.

Prin încheierea din 17 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a
dispus atragerea în proces, în temeiul art. 205 Codul administrativ, în calitate de terț a
Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova și Casa Teritorială de Asigurări
Sociale Buiucani. (f.d. 2, vol. I)

Prin hotărârea din 28 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a
fost admisă parțial acțiunea depusă de Ion Proca, reprezentat de avocatul Vladimir
Kovali, s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să efectueze recalcularea și
achitarea pensiei lui Ion Proca, începând cu 24 octombrie 2008, luându-se în
considerare hotărârea din 31 ianuarie 2019 a Judecătoriei Chișinău cu quantumul
pensiei de 75% din solda lunară cu indexările și majorările ce au avut loc, s-a încasat
din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul lui Ion Proca suma de

1000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat, în rest pretențiile reclamantului Ion Proca au fost respinse ca neîntemeiate. (f.d. 51)

Exprimând dezacordul cu hotărârea primei instanțe, la data de 17 ianuarie 2020 și 21 ianuarie 2020, prin intermediul Secției de evidență și documentare procesuală a instanței de fond, de către doi reprezentanți ai Casei Naționale de Asigurări Sociale au fost depuse cererile de apel nemotivate împotriva hotărârii din 28 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, prin care s-a solicitat casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată. (f.d. 53, 53a)

La 12 mai 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat, prin intermediul poștei electronice, apel motivat împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei hotărâri noi prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă ca fiind neîntemeiată. (f.d.74-78)

Prin încheierea din 03 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a declarat inadmisibil apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 28 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

La 20 iunie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 03 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea încheierii instanței de apel și remiterea cauzei la Curtea de Apel Chișinău la etapa punerii pe rol a cererii de apel. (f.d. 83)

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu încheierea contestată, considerând-o ilegală și neîntemeiată prin faptul că a fost emisă cu aplicarea eronată a normelor de drept procedural.

În motivarea recursului a indicat că consideră critică și inadmisibilă poziția instanței de apel privind restituirea apelului ca fiind tardiv, având în vedere că examinarea cauzei a avut loc în lipsa sa reprezentantului recurente Casei Naționale de Asigurări Sociale, mai mult, nici la pronunțarea dispozitivului hotărârii din 28 noiembrie 2019 reprezentantul Casei Naționale de Asigurări Sociale nu a fost prezent.

Recurenta a specificat că dispozitivul hotărârii a fost recepționat de Casa Națională de Asigurări Sociale abia la 09 ianuarie 2020.

Recurenta a specificat că a aflat despre rezultatul ședinței și hotărârea primei instanțe, la 09 ianuarie 2020 care a contestat-o cu apel nemotivat, urmând să depună apelul motivat suplimentar, după luarea de cunoștință cu partea motivată a hotărârii contestate. Ulterior, la data de 12 mai 2020 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus cerere de apel motivată, prin intermediul cancelariei Curții de Apel Chișinău.

Recurenta a indicat că nu a depus cerere de apel motivată în termen deoarece reprezentantul Casei Naționale de Asigurări Sociale, Aliona Trofim s-a aflat în concediu medical din data de 28 ianuarie 2020 până pe 11 februarie 2020 și din data de 17 februarie 2020 până pe 21 februarie 2020 și din acest motiv a fost în imposibilitate să respecte termenul legal de depunere a cererii de apel motivate.

Recurenta consideră că instanța de apel a examinat superficial circumstanțele și motivele invocate în cererea de apel, a ignorat în mod arbitrar dreptul de a contesta cu apel hotărârea primei instanțe, din care considerent solicită instanței de recurs să dea o apreciere obiectivă și multiaspectuală a cauzei.

În opinia recurente, instanța de apel la emiterea încheierii din 03 iunie 2020 a aplicat eronat normele de drept procedural, emițând o încheiere care urmează a fi

casată, cu restituirea cauzei în instanța de apel la etapa primirii cererii de apel.

La 18 iulie 2020 în adresa lui Ion Proca, Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani a fost expediată copia recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Deși la 15 mai 2020 intimații Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani au recepționat copia recursului declarat de recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale, aceștia nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv și nu au depus referințe.

La 21 iulie 2020 Ion Proca, reprezentat de avocatul Vladimir Kovali a depus prin intermediul poștei electronice referință prin care a solicitat respingerea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

Conform art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

Conform art. 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Încheierea recurată a fost pronunțată la 03 iunie 2020 și notificată părților prin intermediul poștei electronice la 11 iunie 2020 (f.d. 81 verso, Vol. I).

Prin urmare, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este depus în termen.

Conform art. 243 alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Studiind materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins din următoarele motive.

Conform art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Din materialele cauzei rezultă că, la 12 iulie 2019 Ion Proca, reprezentat de avocatul Vladimir Kovali a depus cerere de chemare în judecată în ordinea contenciosului administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, terți Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova și Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani privind contestarea actelor administrative, repararea prejudiciului cauzat și compensarea cheltuielilor de asistență juridică.

Prin hotărârea din 28 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost admisă parțial acțiunea depusă de Ion Proca, reprezentat de avocatul Vladimir Kovali, s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să efectueze recalcularea și achitarea pensiei lui Ion Proca, începând cu 24 octombrie 2008, luându-se în

considerare hotărârea din 31 ianuarie 2019 a Judecătorei Chișinău cu cuantumul pensiei de 75% din solda lunară cu indexările și majorările ce au avut loc, s-a încasat din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul lui Ion Proca suma de 1000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat, în rest pretențiile reclamantului Ion Proca au fost respinse ca neîntemeiate.

La data de 17 ianuarie 2020 și 21 ianuarie 2020, prin intermediul Secției de evidență și documentare procesuală a instanței de fond, de către doi reprezentanți ai Casei Naționale de Asigurări Sociale au fost depuse cererile de apel nemotivate împotriva hotărârii din 28 noiembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, prin care s-a solicitat casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată.

La 12 mai 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat prin intermediul poștei electronice, apel motivat împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei hotărâri noi prin care cererea de chemare în judecată a reclamantului Ion Proca să fie respinsă ca fiind neîntemeiată.

Prin încheierea din 03 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a declarat inadmisibil apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 28 noiembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani.

Materialele cauzei atestă că pentru a decide astfel, instanța de apel a conchis că cererea de apel a fost depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii primei instanțe cu omiterea termenului de atac stipulat la art. 232 alin. (1) Cod administrativ, iar apelanta Casa Națională de Asigurări Sociale nu a solicitat repunerea în termen, motiv din care apelul urmează a fi declarat inadmisibil.

Instanța de recurs remarcă că conform art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

Conform art. 258 alin. (3) Cod administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Conform art. 236 alin. (1) și (2) lit. d) din Codul administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs. Apelul se declară inadmisibil în special când apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 232 alin.(1).

Conform art. 232 alin.(1) Codul administrativ, apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel.

Actele cauzei denotă că dispozitivul hotărârii primei instanțe a fost pronunțat la data de 28 noiembrie 2019 (f.d. 51).

Astfel, termenul de declarare a apelului a început să curgă de la data de 29 noiembrie 2019, ziua imediat următoare datei pronunțării dispozitivului hotărârii contestate și a expirat la data de 30 decembrie 2019.

Însă, cererea de apel a fost depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani la data de 17 ianuarie 2020 și 21 ianuarie 2020, adică peste termenul de 30 de zile prevăzut de lege, mult prea târziu.

Prin urmare, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a constatat că apelul a fost depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii primei instanțe în afara termenului stabilit de lege.

Cât privesc argumentele recurente indicate în cererea de recurs precum că cererea de apel a fost depusă în termen la 17 ianuarie 2020 la Curtea de Apel Chișinău, deoarece a recepționat copia hotărârii motivate din 28 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani la 09 ianuarie 2020, iar la caz termenul de prescripție a început să curgă de la data de 10 ianuarie 2020, instanța de recurs le consideră neîntemeiate și care urmează a fi respinse, ori recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale nu a prezentat probe concludente și pertinente precum că a recepționat copia hotărârii motivate din 28 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani la data de 09 ianuarie 2020.

Or, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii și nu din data primirii copiei hotărârii motivate sau a dispozitivului acesteia.

Prin urmare, instanța de recurs reiterează că la caz termenul de declarare a apelului împotriva hotărârii primei instanțe a început să curgă de la data de 29 noiembrie 2019, ziua imediat următoare datei pronunțării dispozitivului hotărârii contestate și a expirat la data de 30 decembrie 2019.

Conform art. 237 alin.(1) Codul administrativ, prevederile art.65 alin.(1)–(3) și (5) se aplică corespunzător pentru repunerea în termenul de apel și în termenul de prezentare a motivării apelului.

Conform art.65 alin. (1) și (2) Codul administrativ, dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpă unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului. Cererea de repunere în termen se depune în termen de 15 zile de la înlăturarea impedimentului. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise.

Casa Națională de Asigurări Sociale în cererea de apel nu a solicitat repunerea în termen și nu a anexat probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. (f.d. 53-53A)

Prin urmare, ținând cont că cererea de apel împotriva hotărârii din 28 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost depusă cu depășirea termenului prevăzut de lege, iar Casa Națională de Asigurări Sociale nu a solicitat repunerea în termen și nu a anexat probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului, Curtea de Apel Chișinău întemeiat a declarat apelul inadmisibil.

Conform art. 24 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Participantul care își exercită drepturile procesuale în

mod abuziv și nu își îndeplinește obligațiile procesuale cu bună-credință răspunde potrivit legii pentru prejudiciile materiale și morale cauzate.

Recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale a cunoscut despre judecarea cauzei și despre adoptarea hotărârii, or, aceasta a fost legal citată pentru examinarea cauzei, iar reprezentantul său a participat la ședințele de judecată, fiind citat legal, fapt ce se confirmă prin procesul verbal al ședinței de judecată din data de 26 septembrie 2020 și avizele de recepție anexate la materialele cauzei. (f.d. 31, 49)

Cât privește argumentele recurente Casei Naționale de Asigurări Sociale precum că, a omis întemeiat termenul de declarare a apelului pe motiv că reprezentantul Casei Naționale de Asigurări Sociale, Aliona Trofim s-a aflat în concediu medical din data de 28 ianuarie 2020 până pe 11 februarie 2020 și din data de 17 februarie 2020 până pe 21 februarie 2020 și din acest motiv a fost în imposibilitate să respecte termenul legal de depunere a cererii de apel motivate, instanța de recurs le consideră neîntemeiate și care urmează a fi respinse, din motiv că Aliona Trofim nu a reprezentat Casa Națională de Asigurări Sociale în această cauză. Mai mult, Casa Națională de Asigurări Sociale este o autoritate publică autonomă cu statut de persoană juridică, având mai mulți angajați în secția respectivă.

Astfel, Casa Națională de Asigurări Sociale urma să depună diligența necesară, să întreprindă măsurile necesare de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță, după cum sugerează și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (Popov versus Moldova (nr. 2) din 02 decembrie 2005; Melnic versus Moldova din 14 noiembrie 2006, Ponomaryov versus Ucraina din 03 aprilie 2008, Van Harn versus Germany din 11 septembrie 2007, SRL Construct Confort versus Moldova din 28 mai 2019), și să conteste în termenul legal hotărârea primei instanțe, fapt, însă, ignorat de recurentă, ce a generat omiterea termenului prescris la depunerea apelului.

În circumstanțele descrise instanța de recurs reține că soluția adoptată de instanța de apel, prin încheierea recurată privind declararea inadmisibilă a cererii de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 28 noiembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, având în vedere obligația părților privind exercitarea drepturilor procedurale cu bună credință și în termen.

Or, în cazul admiterii cererii și repunerii apelului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale pe rol, se va încălca principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 și preambulul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, ceea ce este inadmisibil.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că încheierea instanței de apel este legală, iar argumentele invocate de Casa Națională de Asigurări Sociale sunt neîntemeiate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul.

Conform art. 243 alin. (1) lit. b), art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și se menține încheierea din 03 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecători

Maria Ghervas

Nina Vascan